

GRADIVO ZA

SREČANJE BOLONJSKIH EKSPERTOV SLOVENIJE 2008 / 2009

Bologna experts Meeting 2008/2009

v četrtek 25. september 2008

v prostorih Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Kotnikova 38, Ljubljana

5. nadstropje

z začetkom ob 9. uri

»Evropa znanja je danes na široko prepoznana kot nezamenljiv dejavnik socialnega in človeškega razvoja ter kot neizogibna sestavina pri utrjevanju in obogatitvi evropskega državljanstva. Svojim državljanom omogoča, da si pridobijo sposobnosti za spoprijemanje z izzivi novega tisočletja, pa tudi zavest o skupnih vrednotah ter o pripadnosti skupnemu socialnemu in kulturnemu prostoru.»

II. odstavek slovenskega prevoda Bolonjske deklaracije, Bolonja 19. junij 1999

1. Bolonjski proces

Bolonjski proces je evropski reformni proces, ki si je do leta 2010 za svoj cilj zastavil vzpostavitev enotnega evropskega visokošolskega prostora¹. Namen in cilji bolonjskega procesa so zapisani v t.i. Bolonjski deklaraciji – skupni izjavi evropskih ministrov s področja izobraževanja z dne 19. junija 1999. Dopolnjeni in dodani pa so bili na konferencah, na katerih se pristojni ministri držav podpisnic in držav, ki so se pridružile kasneje,² vsaki dve leti (v Pragi 2001, v Berlinu 2003, v Bergenu 2005, v Londonu 2007³, za leto 2009 je sestanek sklican v Leuvnu, gostile pa ga bodo države Beneluksa), da bi ocenili dosežen napredek v posameznih državah in se dogovorili o smereh razvoja procesa in potrebnih ukrepih za uresničitev ciljev bolonjskega procesa.

Cilji bolonjskega procesa iz Berlinskega komunikeja:

1. Zagotavljanje **kakovosti** visokega šolstva.
2. Sprejetje dvostopenjskega oziroma tristopenjskega sistema študija.
3. Pospeševanje **mobiliteti** študentov, akademskega in administrativnega osebja.

¹ European Higher Education Area – EHEA.

² Danes v bolonjskem procesu sodeluje 46 držav. Glej: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/pcao/>

³ Natančnejši rezultati ministrskih konferenc - glej: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/about/how_it_works.htm

4. Vzpostavitev **kreditnega sistema** (ECTS)⁴ za vrednotenja študijskih obveznosti.
5. **Priznavanje stopenj**: sprejem sistema lahko prepoznavnih in primerljivih stopenj.
6. **Aktivna udeležba** visokošolskih zavodov, učiteljev in študentov v bolonjskem procesu in sodelovanje študentov pri upravljanju visokega šolstva.
7. Pospeševanje **evropske dimenzije** v visokem šolstvu.
8. Pospeševanje **privlačnosti** evropskega visokošolskega prostora.
9. **Vseživljenjsko učenje**.
10. Evropski visokošolski prostor⁵ in evropski raziskovalni prostor – **dva stebra na znanju temelječe družbe**.

Te konference pripravlja skupina »Bologna Follow-up Group«⁶, ki jo sestavljajo predstavniki držav sooblikovalk enotnega visokošolskega prostora, in predstavnik Evropske komisije, člani ostalih organizacij sodelavk imajo posvetovalno funkcijo.⁷ V dveletnem obdobju med dvema konferencama ministrov pa Bologna Follow-up Group bdi nad potekom bolonjskega procesa.

Tako Evropska komisija skupaj z državami podpisnicami Bolonjske deklaracije in v sodelovanju z visoko in višješolskimi inštitucijami in organizacijami držav članic Evropske unije⁸ uresničuje načrt modernizacije skozi »The open method of coordination«⁹. Ta vključuje dialog med oblikovalci smernic na področju terciarnega izobraževanja in eksperti, peer-to-peer sodelovanje, oblikovanje meril, izdelovanje poročil in analiz. Za izpolnitev teh nalog so pričeli s pobudami za skrb za kakovost v visokem in višješolskem izobraževanju¹⁰ in s spodbujanjem ECTS¹¹, razvojem EQF¹² in ustanovitvijo EIT¹³.

⁴ The European Credit Transfer and Accumulation System.

⁵ EHEA.

⁶ BFUG.

⁷ Council of Europe, UNESCO's European Centre for Higher Education, European University Association, European Association of Institutions in Higher Education, European Students' Union, European Association for Quality Assurance in Higher Education, Education International Pan-European Structure, and BUSINESSEUROPE.

⁸ In Norveška, Islandija, Liechtenstein in Turčija.

⁹ Na kratko OMC je relativno nov pojav oziroma način delovanja znotraj Evropske unije, ki državam članicam omogoča in ponuja neke vrste ohlapnejše sodelovanje in prostovoljno udejstvovanje.

¹⁰ Quality Assurance.

¹¹ European Credit Transfer and Accumulation System; Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk.

¹² European Qualifications Framework.

Ena od pobud tega sodelovanja pa je bila podpora za ustanovitev nacionalnih skupin bolonjskih ekspertov.¹⁴ Za aktivnost bolonjskih ekspertov je zadolžena ena od izvršnih agencij in sicer Izvršna agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo¹⁵.

2. Vloge Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo; Nacionalne agencije CMEPIUS in Izvršne agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo / The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency

Nacionalne skupine bolonjskih ekspertov delujejo pod okriljem Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

- po predhodnih posvetovanjih z rektorsko konferenco in/ali drugo ustrezno institucijo izbere in imenuje člane nacionalne skupine za promocijo bolonjskega procesa
- odobri razdelitev nalog, ki jih bo imel posamezen bolonjski ekspert
- sodeluje pri pripravi in odobri načrt aktivnosti (Activity Plan)¹⁶ ter proračunu za izvedbo teh aktivnosti
- opredeli namen in cilje aktivnosti skupine ob upoštevanju stanja napredka bolonjske reforme na nacionalnem in institucionalnem nivoju v času podpisa pogodbe in načrtovane cilje in rezultate, ki jih želi doseči ob izteku pogodbe
- odobri končno poročilo, ki ga pripravi CMEPIUS

Poročilo vsebuje podroben prikaz stroškov in izvedenih dejavnosti, dosežke skupine ter izjavo o napredku glede na zastavljene cilje in rezultate.

Nacionalna agencija CMEPIUS

¹³ European Institute of Innovation and Technology.

¹⁴ National Teams of Bologna Experts.

¹⁵ The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) s sedežem v Bruslju . - Od tu naprej Izvršna agencija - Izvršne agencije so organizacije, ustanovljene v skladu z Uredbo Sveta Evropske Unije, da bi opravljale določene naloge, ki se nanašajo na upravljanje enega ali več programov Evropske Unije. Ustanovljene so za določeno obdobje in so zadolžene za t.i. koordiniranje centraliziranih delov programov in aktivnosti; za razliko od nacionalnih agencij, v Sloveniji je to CMEPIUS, ki skrbijo in koordinirajo decentralizirane dele programov.

Glavna aktivnost Nacionalne agencije za program Evropskih skupnosti Vseživljenjsko učenje (v nadaljevanju CMEPIUS) se nanaša na nudenje administrativne in finančne podpore Nacionalni skupini za promocijo bolonjskega procesa. Nacionalna agencija za ministrstvo pripravi osnutek finančno ovrednotenega načrta aktivnosti (Activity Plan). Poleg tega pa:

- pomaga pri postopku izbire in imenovanju članov Skupine bolonjskih ekspertov
- predloži vlogo (grant application) Izvršni agenciji
- skrbi za implementacijo (postavitev internetne strani z objavo kontaktov in poročil)
- pripravi končno poročilo, ga predloži v odobritev MVZT-ju in posreduje Izvršni agenciji

Izvršna agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo

Odobri izbiro bolonjskih ekspertov, načrt aktivnosti (Activity Plan) in proračun.

3. Vloga bolonjskih ekspertov znotraj bolonjskega procesa

Bolonjski eksperti sicer ne sodijo v program Vseživljenjskega učenja¹⁷, so pa z njegovimi akcijami tesno povezani. Eden od stebrov programa Vseživljenjsko učenje je namreč tudi sektorski program ERASMUS, ki pokriva področje višjega strokovnega in visokošolskega izobraževanja.¹⁸

Bolonjski eksperti so do nedavnega sodili pod okrilje Evropske komisije¹⁹, sedaj pa je zanje zadolžena Izvršna agencija v Bruslju.

Bolonjski eksperti so izbrani strokovnjaki na svojem področju, ki so aktivno zaposleni (dejavni) na področju visokošolskega in višješolskega strokovnega izobraževanja (dekani, univerzitetni profesorji, vodje mednarodnih pisarn na univerzah, strokovnjaki za višje in visokošolsko področje in predstavniki študentov). Kot skupina

¹⁶ Priloga 1.

¹⁷ VŽU; Lifelong Learning Programme – LLP.

¹⁸ Več v poglavju o slovenski Nacionalni agenciji CMEPIUS.

¹⁹ European Commission. Glavna naloga Evropske komisije (oziroma njenega Generalnega direktorata za izobraževanje in kulturo) je zgotoviti učinkovito in smotno izvajanje aktivnosti, ki jih predvideva program Vseživljenjsko učenje - VŽU. Komisiji pri delu pomaga odbor za program VŽU, ki ga sestavljajo predstavniki držav članic, predseduje pa mu Evropska komisija.

bolonjskih ekspertov skupaj nudijo visokošolskim in višješolskim institucijam pomoč, podporo in informacije s treh prednostnih področij bolonjskega procesa:

- pri zagotavljanju kvalitete terciarnega izobraževanja (Quality Assurance)
- pri uvajanju tri stopenjskega študija (The Three Cycle System)
- pri priznavanju (Recognition: ECTS, DS²⁰, Europass, Lisbon Recognition Convention,..).

3.1. Osnovne aktivnosti bolonjskega eksperta

»Nacionalna skupina za promocijo bolonjskega procesa 2008 – 2009« je imenovana za obdobje od 1. julija 2008 do 30. junija 2009.

3.1.1. Na nacionalni ravni

- izobraževati se in izobraževati druge
- svetovati visokošolskim zavodom glede bolonjske reforme na treh zgoraj omenjenih področjih
- sodelovati pri reformi visokega šolstva
- sodelovati pri osveščanju in promoviranju
- promovirati »label« ECTS in DS

3.1.2. Na evropski (mednarodni) ravni

- MVZT predlaga bolonjske eksperte za udeležbo na vseevropskih izobraževalnih seminarjih. Organizira jih Evropska Komisija predvidoma dvakrat v študijskem letu.
- Visokošolska institucija lahko preko nacionalne agencije (v Sloveniji CMEPIUS) zaprosi tudi za svetovanje bolonjskega eksperta iz druge evropske države.

3.2. Primeri dobrih praks

²⁰ Diploma Supplement – DS – Priloga k diplomi.

Dobra praksa je vzorčni projekt (ki vključuje tudi procese in rezultate), ki je s svojimi dejavnostmi in rezultati pozitivno vplival na druge sisteme in prakse. Posledično je dobre prakse vredno prenesti v drugačna okolja in kontekste, kjer jih uporabijo novi uporabniki ali podjetja.²¹

4. Slovenska nacionalna agencija²² CMEPIUS, program VSEŽIVLJENJSKO UČENJE, sektorski program ERASMUS²³

Slovenska nacionalna agencija CMEPIUS - Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja CMEPIUS - izvaja dejavnosti javne službe po obsegu in vsebini, določeni s Sklepom o ustanovitvi, ki so združene v tri sklope: dejavnosti nacionalnih agencij programov Evropskih skupnosti, programi mednarodne mobilnosti, projekti in podporne aktivnosti.

CMEPIUS pri uresničevanju nalog spoštuje naslednja načela: nepristranskost, preprečevanje konflikta interesov, načelo neprofitnosti in preglednosti delovanja. Ob upoštevanju predpisov Evropske unije skrbi za celotno izvajanje tistega dela programov Evropske Unije, ki so namenjeni slovenskim institucijam in posameznikom.

Dejavnosti nacionalnih agencij programov Evropskih skupnosti se nanašajo na zaključevanje sodelovanja Slovenije v programih Socrates in Leonardo da Vinci ter na sodelovanje Slovenije v novem programu Vseživljenjsko učenje.

Program Vseživljenjsko učenje²⁴ vključuje štiri vsebinsko vzporedna programska področja – stebre: šolsko izobraževanje (COMENIUS), višje strokovno in visokošolsko izobraževanje (ERASMUS), poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje (LEONARDO DA VINCI) ter izobraževanje odraslih (GRUNDTVIG), ki jih dopolnjujejo Prečni ukrepi in program Jean Monnet. Prav tako izvaja tudi naloge

²¹ Povzeto po: Program Vseživljenjsko učenje 2007 – 2013, Navodila za prijavitelje, str. 22. V prilogi je pripravljen seznam povezav do strani bolonjskih ekspertov posameznih držav, članic Evropske Unije.

²² Nacionalne agencije so strukture, organizirane na nacionalni ravni, za usklajeno vodenje izvajanja programa Vseživljenjsko učenje na ravni držav članic. Imajo ključno vlogo pri vodenju decentraliziranih delov programa, pri katerih so odgovorne za ocenjevanje, izbiranje in vodenje projektov. Vseživljenjsko učenje 2007 – 2013.

²³ Za podrobnejše informacije glej: www.cmepius.si

²⁴ VŽU; Lifelong Learning Programme.

nacionalne agencije ERASMUS Mundus programa Evropskih Skupnosti, ki podpira mednarodno sodelovanje samo na področju podiplomskega izobraževanja ter naloge nacionalne agencije bolonjskega procesa v okviru ERASMUS programa.

S ciljem razširjanja (diseminacija) in ovrednotenja (evalvacija ter valorizacija) dosežkov projektnih aktivnosti in mobilnosti je CMEPIUS nosilec ali pa sodeluje v mednarodnih in nacionalnih projektih ter pripravlja ali soorganizira tematske konference, seminarje in delavnice. Tu sodeluje s priznanimi nacionalnimi in mednarodnimi institucijami.

ERASMUS je sektorski program v okviru programa Vseživljenjsko učenje, ki pokriva potrebe po poučevanju in učenju vseh udeležencev formalnega visokošolskega izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja na terciarni ravni ne glede na trajanje izobraževanja ali stopnjo kvalifikacije, vključno z doktorskim študijem, ter zavode in organizacije, ki izvajajo ali omogočajo to izobraževanje in usposabljanje.

Med operativne cilje programa ERASMUS sodijo:

- izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti študentov in učiteljskega osebja po Evropi, tako da bi bilo do leta 2012 v sklopu programa ERASMUS in njegovih predhodnikov v študentsko mobilnost vključeno najmanj 3 milijone posameznikov
- izboljšanje kakovosti in povečanje obsega večstranskega sodelovanja med visokošolskimi zavodi v Evropi;
- povečanje stopnje preglednosti in združljivosti med kvalifikacijami, pridobljenimi v visokoškolskem izobraževanju in na višjih ravneh poklicnega izobraževanja v Evropi;
- izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji;
- omogočanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju in usposabljanju na terciarni ravni ter njihov prenos, vključno s prenosom iz ene države udeleženke v ostale;
- razvijanje inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT²⁵.

²⁵ Informacijsko-Komunikacijska Tehnologija.

Priloge:

- Activity Plan
- Internetne povezave

Za vse podrobnejše informacije se obrnite na Nacionalno agencijo CMEPIUS, kjer bomo za vas poiskali odgovore.

CMEPIUS

Ob železnici 16

SI – 1000 Ljubljana

Tel.: + 386 1 5864 251

Fax: +386 1 5864 231

e-mail: erasmus@cmepius.si

www.cmepius.si

Sonja Mavsar

Tel.: + 386 1 5864 233

e-mail: sonja.mavsar@cmepius.si

GD Izobraževanje in kultura

Ob železnici 16
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: (01) 586 42 51
Fax: (01) 586 42 31
E-pošta: info@cmepius.si
www.cmepius.si